

Postadolescència. Mites i paradoxes

XXVII Seminari interdisciplinari

Barcelona, 27 d'octubre 2008

«Postadolescència. Mites i paradoxes»

Josep M. Forcada i Casanovas,

Metge. Periodista. President de l'Àmbit Maria Corral

Barcelona, 27 d'octubre 2008

Aquest seminari es presenta com una continuació del realitzat l'any passat on es va intentar donar eines per a facilitar la comunicació amb l'adolescència. Aquest seminari busca obrir possibilitats per a entendre aquesta etapa de la vida i estar a l'altura de les necessitats d'un sector de la joventut sovint ignorat.

Existeixen certs mites al voltant de la postadolescència, amb els quals s'encasella la personalitat d'ells i elles de forma inadequada. La paradoxa o contradicció que viu la joventut és conseqüència del que demanen i necessiten, i el que la societat adulta els ofereix i fins i tot els hi exigeix. En una societat vulnerable, els postadolescents viuen alguns buits de suport integrador. Necessiten que se'ls facilitin eines perquè puguin sentir-se inclosos en un projecte social. Per a afrontar el tema d'aquest seminari no és suficient fer talls des de la psicologia de la persona basant-los en la simple edat cronològica. Volem afegir un conjunt de realitats que van des del pes de l'entorn sociològic, polític, econòmic o religiós, fins al més profund de la personalitat forjada per circumstàncies genètiques, familiars, escolars, etc

En la postadolescència que situaríem entre els 17 i els 25 anys es descobreix el protagonisme que tenen els joves d'aquesta edat en el procés de socialització, és a dir, intenten implicar-se en la societat i se'ls va creant una consciència social més enllà de la individualitat. Hi ha una major homogeneïtat entre iguals; menys egocentrisme i un major interès pels valors abstractes i els principis morals.

El postadolescent passa per crisis familiars, escolars, personals i socials de l'inici de la maduresa social. No s'han pogut deslligar de l'autoritat moral, però sí de l'autoritat legal dels pares. Els postadolescents de Barcelona van néixer entre l'any 1986 i 1992, o sigui, en democràcia i creixement econòmic, gaudint de la moguda liberal postfranquista, amb mares en el món laboral, amb Internet, telefonia mòbil, televisió, reproductor de vídeo i "Play Station". Els postadolescents no recorden la caiguda del mur de Berlín ni les Olimpíades de Barcelona. Van veure en directe la caiguda

de les torres bessones. En la seva educació formal van compartir aules amb persones d'altres latituds, adoptades o immigrades, i des de molt petits van poder sortir del país, no per exili sinó per diversió.

Encara que no es pot generalitzar, la majoria dels postadolescents coincideixen en la seva trajectòria. Fins al moment la majoria "ho ha tingut fàcil", en el sentit que no han viscut cap crisi que els afectés directament. Salvant les excepcions, en general han tingut el que han volgut. El sentiment de culpabilitat dels pares per la seva absència, s'ha traduït en el seu accés a tota classe de tecnologies.

Les variables socials que els afecten són moltes i complexes. No obstant això, els postadolescents han de calibrar-les amb les seves pròpies motivacions, habilitats i expectatives de futur i les de les seves famílies, a l'hora de decidir quin camí prendre: si estudiar o treballar. Als 17 anys, qui està preparat per a valorar aquestes variables i prendre una bona decisió? Al postadolescent se li demanen unes decisions que li seran vitals per a la resta de la seva vida. Viu una oferta universitària que no sempre és del seu gust i sovint ha d'escollir alguna carrera que no li interessa massa. El mateix passa amb la qüestió laboral: no sempre pot escollir el treball que desitja. La precarietat del mercat laboral actual, no afavoreix el ja obsolet concepte de "fer carrera". No es viu "per a treballar" sinó que es treballa "per a viure". El treball com a camí de desenvolupament personal, ha perdut terreny, no perquè siguin més hedonistes sinó perquè no ofereix condicions de seguretat i estabilitat.

Històricament els indicadors socials per a determinar l'entrada en l'adulthood eren el fet d'iniciar una vida laboral, la independència econòmica i deixar la casa dels pares. Actualment aquests factors no tenen cap relació amb l'edat en què aquests drets s'obtenen legalment. Així, no és estrany que optin per viure al dia, sense projecció, per temor a equivocar-se o perquè no tenen una perseverança que els dugui a l'esforç. Quan les variables del seu entorn són tan mòbils i escapen del seu control, tampoc és estrany que decideixin escoltar el seu desig. Són menys resistents a la frustració i menys resilents. Acostumats a "estar bé", es deprimeixen o estresen amb facilitat i no saben gestionar els sentiments provocats per això. Busquen el benestar, la felicitat i el plaer.

No tot és criticable. La rebel·lia i consciència social els segueix motivant per a lluitar per la igualtat, la justícia i la llibertat. Avui ho fan a través de fluides manifestacions, s'apunten com a voluntaris en ONGs i fan "turisme social". Fills de l'alliberament femení, els postadolescents són menys masculistes que els seus progenitors; es relacionen amb major igualtat i respecte. Entenen la maternitat/paternitat com una

responsabilitat compartida i estan més sensibilitzats davant la violència de gènere. El valor que més els caracteritza és el de la flexibilitat i adaptar-se a escenaris canviants. Es tracta d'una eina indispensable per als qui són viatgers sense mapa o amb un que canvia permanentment.

Davant aquest escenari, pretenem oferir des de la interdisciplinarietat, algunes eines que promoguin una actitud d'escolta mútua entre adults i joves que permeti resituar el diàleg amb humilitat perquè ambdós se situïn al mateix nivell des de la reciprocitat.

Resum de les ponències realitzat per l'equip de redacció de l'Àmbit Maria Corral